

Sp. zn. 1723/2019/VOP/EH
Č. j. KVOP-5989/2020
Datum 7. února 2020

Vážený pane A.,

ukončila jsem šetření postupu České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ve věci Vašeho invalidního důchodu, který se Vám jevil nízký.

Po zhodnocení věci jsem dospěla k závěru, že ČSSZ pochybila, když rozhodla o Vaší žádosti o invalidní důchod v situaci, kdy chybělo bližší odůvodnění posudkového závěru o invaliditě a datu jejího vzniku. Pochybení v průběhu mého šetření napravila zajištěním mimořádné kontrolní lékařské prohlídky, při které byl vypracován již řádně odůvodněný posudek a v souvislosti s nově získanými údaji i přehodnocen okamžik vzniku invalidity. ČSSZ poté vydala rozhodnutí, kterým Vám přiznala invalidní důchod ve vyšší částce a jeho doplatek.

Zjistila jsem, že ČSSZ Vám přiznala rozhodnutím č. I ze dne 16. května 2000 ode dne 7. června 1999 částečný invalidní důchod v částce 2 560 Kč a rozhodnutím č. II ze dne 16. května 2000 plný invalidní důchod v částce 3 935 Kč. Plně invalidním jste byl uznán ode dne 13. prosince 1999. V roce 2019 jste po valorizacích pobíral invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně v částce 7 967 Kč.

V posudku Městské správy sociálního zabezpečení Brno ze dne 6. května 1999, z něhož ČSSZ při rozhodování o částečném invalidním důchodu vycházela, bylo datum vzniku Vaší částečné invalidity stanoveno dnem 3. dubna 1999. Stalo se tak v souvislosti s Vaším přechodem z pracovní neschopnosti do částečné a poté plné invalidity. Posudková lékařka tehdy pouze uvedla, že částečná invalidita byla stanovena tzv. konzultací. Ze spisu přitom vyplynulo, že datum vzniku invalidity bylo stanoveno i s ohledem na závěry lékařské zprávy urologického oddělení Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Posudková lékařka stanovila, že pokles Vaší pracovní schopnosti činil 45 %.

Při posouzení dne 22. března 2000 jste byl posudkem MSSZ Brno shledán plně invalidním ode dne 13. prosince 1999. Vznik plné invalidity byl stanoven datem propouštěcí zprávy z urologického oddělení FN u sv. Anny v Brně, kde byl zjištěn papilo tumor močového měchýře. Posudková lékařka stanovila, že od uvedeného data činí pokles Vaší pracovní schopnosti 70 %, což odpovídalo již plné invaliditě.

Vzhledem k neúplnosti podkladů a pochybnostem ohledně postupu orgánu sociálního zabezpečení jsem požádala o součinnost vedoucí oddělení stížností ČSSZ. Ta mě informovala, že odbor lékařské posudkové služby ČSSZ provedl recenzi Vašeho případu a na základě dostupné posudkové dokumentace dospěl k závěru, že datum vzniku invalidity bylo podle tehdy platné metodiky stanoveno tzv. konzultací, nelze však vyloučit, že by Vaše invalidita mohla být uznána dříve než dnem 3. dubna 1999, nejedná se však o invaliditu z mládí. Recenzovaný posudek se v bodě stanovení vzniku invalidity nejeví jako

úplný, přesvědčivý a přezkoumatelný, proto dala ČSSZ podnět k zajištění mimořádné kontrolní lékařské prohlídky.

Mimořádná kontrolní lékařská prohlídka se konala dne 25. července 2019. Posudková lékařka MSSZ Brno-město se v posudkovém zhodnocení nově vypracovaného posudku o invaliditě vypořádala již velmi podrobně s Vašimi zdravotními postiženími a po zvážení nových poznatků týkajících se Vašeho zdravotního stavu a jeho vývoje přistoupila též k přehodnocení posudkového závěru týkajícího se vzniku Vaší invalidity.

Z posudku je zřejmé, že jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, kdy trpíte onkologickým a nefrologicko-urologickým onemocněním. Dopad na pracovní schopnost je doložen od roku 1998, kdy došlo k dekompenzaci močových potíží. Posudková lékařka uvedla, že v únoru 1997 jste byl odeslán na nefrologii pro recidivu nálezů bílkoviny v moči, závěr nefrologa byl syndrom neselektivní proteinurie, hraniční schopnost solitární ledviny, bez uroinfektu či jiných příznaků nefrotického syndromu. Zmínila též hospitalizaci v červnu 1998 k dokončení vyšetření pro nykturii (nucení k nočnímu močení) a dále hospitalizaci v červenci 1998, kdy byla řešena striktura uretry (patologické zúžení močové trubice) a provedena ureterotomie (otevření močovodu). Posudková lékařka v nově vypracovaném posudku o invaliditě uvedla, že se v čase ukázala významnost skutečností zjištěných v období let 1997 až 1998, proto lze stav v této době hodnotit jako omezující možnost pracovního zařazení i pracovní výkonnosti.

Podle nového posudku o invaliditě odpovídal Váš dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ode dne 11. února 1997 do dne 9. prosince 1999 zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole XI – Močová soustava, oddíl A, položce 6 písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, tedy postižení zařazenému pod položku ztráta nebo výpad funkce jedné ledviny s funkčním omezením druhé ledviny lehkého stupně. Posudková lékařka přitom stanovila pokles Vaší schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 35 %, tedy na horní hranici rozpětí u této položky.

Posudková lékařka dále uvedla, že ke dni 10. prosince 1999 (operace recidivy v močovém měchýři) se již nejednalo o invaliditu částečnou, ale nově o invaliditu plnou. Pro relaps onkologického onemocnění došlo k významnějšímu dopadu na Vaši pracovní schopnost. I když byl nález v močovém měchýři, jednalo se o meta tumor ledviny, proto označila od uvedeného dne za rozhodující příčinu Vašeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zdravotní postižení uvedené v kapitole XI – Močová soustava, oddíl A, položce 8, písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, tedy postižení zařazené pod položku maligní tumor ledviny během onkologické léčby, kdy pokles Vaší schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil 80 %.

Ode dne 1. ledna 2010 se pak v souvislosti se změnou právní úpravy plná invalidita změnila na invaliditu třetího stupně. Od uvedeného data dosud je označeno za rozhodující příčinu Vašeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole II Onkologie, oddíl A Zhoubné novotvary, položce 1d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, tedy postižení zařazené pod položku novotvary – ve fázi těžkého postižení, pro které stanovila posudková lékařka míru poklesu pracovní schopnosti na 75 %.

Musím zdůraznit, že v rámci šetření mi odborné medicínské posouzení věci nepřísluší. Nejsem oprávněna posoudit ze své pozice, ke kterému datu se posuzovaná osoba stala invalidní, nemám k tomu zákonné kompetence ani odborné medicínské znalosti. Hodnotím pouze postup orgánů sociálního zabezpečení v řízení o invalidním důchodu a skutečnost, zda posudek o invaliditě, na jehož základě ČSSZ o důchodu rozhodovala, obsahoval všechny náležitosti. Z tohoto hlediska neshledávám důvod pro další kroky vůči úřadu. Posudek o invaliditě vypracovaný v rámci mimořádné kontrolní lékařské prohlídky již požadovaná kritéria splňuje. Je z něj přitom zřejmé, že posudková lékařka hodnotila nyní Váš zdravotní stav na základě jeho dlouhodobého vývoje a za využití nových lékařských zpráv a současných posudkových a medicínských poznatků týkajících se Vašeho zdravotního postižení.

Vzhledem k závěrům mimořádné kontrolní lékařské prohlídky vydala ČSSZ dne 25. září 2019 rozhodnutí č. I, kterým Vám přiznala ode dne 11. února 1997 částečný invalidní důchod, a rozhodnutí č. II, kterým Vám přiznala ode dne 10. prosince 1999 plný invalidní důchod, od 1. ledna 2010 transformovaný na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Proti rozhodnutím jste námitky neuplatnil.

V souladu s platnou právní úpravou jste obdržel též doplatek důchodu v částce 109 669 Kč za období pěti let zpětně. Doplatek důchodu za delší období umožňuje zákon o důchodovém pojištění přiznat pouze v případě neprávem odepřené dávky v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení v době původního rozhodování o důchodu. Z posudkového spisu je však zřejmé, že v daném případě umožňoval posudkové lékařce v době tehdejšího posouzení zaujmout posudkový závěr, k němuž dospěla. K přehodnocení posudkového závěru při mimořádné kontrolní lékařské prohlídce došlo až na základě vstřícného zhodnocení nových skutečností a lékařských zpráv shromážděných v průběhu dalších dvaceti let, které neměla a ani nemohla mít posudková lékařka k dispozici v době původního posuzování. K věci v novém posudku uvedla: „*Protože se v čase ukázala významnost skutečností zjištěných v roce 1997-1998, lze stav v této době hodnotit jako omezující možnost pracovního zařazení i pracovní výkonnosti.*“

Částky invalidního důchodu, které Vám ČSSZ přiznala, odrážejí způsob výpočtu podle jednotlivých ustanovení zákona o důchodovém pojištění.¹ Procentní výměra důchodu činila ke dni přiznání částečného invalidního důchodu 1 508 Kč. K ní pak ČSSZ připočetla základní výměru ve výši 1 060 Kč. Výpočet důchodu popsala ČSSZ v odůvodnění svých rozhodnutí ze dne 25. září 2019, proto nepovažuji za nutné jej znovu rozebírat. Zmíním však, že ČSSZ v daném případě nemohla použít i srovnávací výpočet pro invalidní důchod v mimořádných případech,² neboť období od 18 let do vzniku invalidity není kryto dobou pojištění v potřebném rozsahu, tedy chybí více než rok doby pojištění. Přesto po přepočtu Vašeho invalidního důchodu došlo k jeho výraznému zvýšení. Váš invalidní důchod činil v roce 2019 po valorizaci částku 9 789 Kč.

1 Ustanovení § 45 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění platném ke dni přiznání důchodu.

2 Ustanovení § 42 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění platném ke dni přiznání důchodu.

ombudsman

už 20 let pomáháme bez rozdílu

Nesplnění podmínky stanovené zákonem pro možnost využití výpočtu invalidního důchodu v mimořádných případech prominout nemohu. Rozhodnout o odstranění tvrdosti v důchodové oblasti může pouze ministryně práce a sociálních věcí na základě zhodnocení důvodů uvedených v jí adresované žádosti (Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc., Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2). Musím však upozornit, že na odstranění tvrdosti není právní nárok, záleží tedy výhradně na uvážení ministryně, jak o žádosti rozhodne.

Jelikož ČSSZ již v průběhu šetření vyvolala mimořádnou kontrolní lékařskou prohlídku, při které byl vypracován nový posudek o invaliditě obsahující všechny náležitosti, jakož i vydala rozhodnutí, kterými Vám přiznala přepočtený invalidní důchod a poskytla doplatek důchodu podle platné právní úpravy, případ uzavírám podle § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)